

היועצת המשפטית לממשלה

ירושלים, י"ח תמוז תשפ"ה
14 יולי 2025

מס' מסמך: 004-99-2025-015076
(בתשובה נא לציין מספרנו)

לכבוד

חברי ועדת השרים (שהוקמה בהחלטת ממשלה 3125, מיום 8.6.25)

שלום רב,

הנדון: שימוע בניגוד לדין

סמך: מכתבו של השר שיקלי מיום 9.6.25

השימוע הקבוע להיום מבוסס על החלטת ממשלה בלתי חוקית; יסודו בשיקולים זרים; הוא נערך למראית עין ואף דברי נציגי הממשלה, ביניהם חברים בוועדה, מעידים על כך שתוצאתו ידועה מראש; הוא מוחק, כלא היו, את לקחי פרשת בר-און חברון; והוא מאפשר לממשלה שליטה פוליטית מלאה בהליך סיום כהונת היועץ המשפטי לממשלה ללא כל בקרה חיצונית, בניגוד להמלצות ועדת שמגר וכללי סיום הכהונה אותם קבעה הממשלה עצמה.

השימוע, כביכול, הוא בגדר ניסיון בוטה להפוך את הייעוץ המשפטי לממשלה והתביעה הכללית למוסד התלוי בחסדי הדרג הפוליטי, הנדרש לתת יד להפרות חוק ואשר נרתע מפעולות אכיפת חוק ומניחול הליכים פליליים נגד אנשי שלטון ומקורביהם שמא יבולע לו. המשמעות היא הסרת מגבלות על כוחה של הממשלה, פגיעה קשה בשלטון החוק, בשוויון בפני החוק, בזכויות אדם וביכולת מערכת אכיפת החוק להתמודד עם פרשות שחיתות שלטונית.

הליך סיום כהונה חוקי, שנערך באופן תקין, בלב פתוח ובנפש חפצה, בהתאם לעקרונות שהותוו בהחלטת ממשלה לאחר פרשת בר-און חברון על בסיס דוח ועדת שמגר, הוא הערובה הקיימת למניעת שימוש לרעה בסמכות הפיטורים של הממשלה. אחרת תוכל הממשלה להדיח כל יועץ משפטי לממשלה, המשמש גם כתובע הכללי של המדינה, בתואנות שונות, אך בפועל מתוך שיקולים זרים או חלילה מושחתים. למשל, כתגובה לכך שהיועץ מנע פעולות לא חוקיות, הורה על חקירה או העמדה לדין של חבר קואליציה, סירב להפסיק הליך פלילי מתנהל נגד חבר ממשלה מכהן או כחלק מ"דיל פוליטי" להבטחת שרידותה של הממשלה.

השתתפות היועצת המשפטית לממשלה בהליך שיסודו אינו חוקי, שנערך למראית עין, הקובע דרך סיום כהונה חדשה שתפגע באופן קשה, מעתה ואילך, בעצמאותו המקצועית של מערך הייעוץ המשפטי הציבורי - תיתן תוקף להליך. בכך תחטא היועצת לתפקידה.

היועצת המשפטית לממשלה

מצורפים מכתב לחברי הממשלה מיום 23.3.25, חוות דעתו של המשנה ליועצת המשפטית לממשלה (משפט ציבורי-מנהלי) מיום 8.6.25 ותגובה לבקשה לצו ביניים מיום 7.7.25 (נספחים א'-ג'). במסמכים אלה מפורטים הטעמים המשפטיים שביסוד העמדה לפיה השימוע במתכונתו המתוכננת אינו חוקי מיסודו וקיומו יפגע פגיעה קשה במוסד הייעוץ המשפטי לממשלה.

יוצגו להלן, בתמצית, היבטים מרכזיים הנוגעים לאי החוקיות שדבקה בשימוע, מבלי למצות את הדברים.

א. השימוע מבוסס על החלטת ממשלה בלתי חוקית

ביום 8.6.25 החליטה הממשלה "לשחרר" עצמה מהחובה להיוועץ בוועדה מקצועית-ציבורית, טרם הפסקת כהונת יועץ משפטי לממשלה. במקום שוועדה מקצועית תבחן תחילה אם מתקיימת עילה לסיום כהונה, תערוך שימוע מקצועי ותחווה דעתה בפני הממשלה, העניקה הממשלה לעצמה שליטה מלאה בהליך ההדחה, ללא כל בקרה חיצונית.

החלטת הממשלה התקבלה בניגוד לכללי המשפט הבסיסיים: במהירות בזק; ללא עבודת מטה; ללא תשתית עובדתית לתמיכה בה; תוך מחיקת המלצות ועדת שמגר וסטייה מהחלטת ממשלה קודמת בלי הנמקה עניינית. החלטת הממשלה אינה מתמודדת עם הפתח הרחב שנפתח לניצול לרעה של הליך סיום הכהונה. פתח רחב זה מאפשר גם שחיתות, ובתוך כך השפעה פסולה על הליכים פליליים מתנהלים בשלבי חקירה וניהול המשפט.

יתרה מכך - ההחלטה התקבלה לאחר שתהליך סיום כהונת היועצת החל במסלול שנקבע בהחלטות ממשלה קודמות, בעקבות דוח ועדת שמגר. אז הסתבר לשר המשפטים כי אין באפשרותו להבטיח מראש במסלול זה את התוצאה המבוקשת על ידו. זהו פסול משפטי מובהק של "סימון המטרה מסביב לחץ". **אם ניתן להחליף "בזמן אמת" כל כלל ב"נוח" יותר, המותאם לצורך הרגעי של הממשלה, אין עוד משמעות לכללים ולקביעתם. לפי גישה זו, אין שום משקל לבלמים ולאיוזנים על כוחה של הממשלה וכוחה בלתי מרוסן.**

ב. הליך למראית עין בלבד

בחודש מרץ 2025, טרם ביטול חובת ההיוועצות עם הוועדה המקצועית, יזם שר המשפטים ישיבת ממשלה הצהרתית שכותרתה "הבעת אי אמון הממשלה ביועצת המשפטית לממשלה". בישיבה זו

היועצת המשפטית לממשלה

השתתפו כל השרים החברים בוועדת השרים החדשה והם תמכו בהצעת ההחלטה. השרים שעתידיים לערוך את "השימוע" כביכול ליועצת, כבר הביעו את דעתם לפיה אין להם אמון ביועצת ותמכו באופן נחרץ בהדחתה.

עיון בסטנוגרמה של ישיבת הממשלה האמורה מחזק אף הוא מסקנה זו.

יתרה מכך, ההודעה שהגישה הממשלה לבית המשפט ביום 13.7.25 (אתמול) בחתימת יו"ר ועדת השרים (אשר אמור להוביל את השימוע) ושר המשפטים, אינה מותירה כל מקום לספק כי תוצאתו של השימוע ידועה מראש.

ועדת השרים שהוקמה אינה יכולה אפוא לקיים שימוע בלב פתוח ובנפש חפצה. השימוע המתוכנן הוא שימוע למראית עין בלבד, לצורך הפרוטוקול. משתתפים בו מי שמבחינה מהותית הכרעתם כבר ניתנה, ושיודעים מהי הציפייה מהם ומכלל חבריהם לממשלה. ודאי ששימוע כזה אינו יכול להוות חלופה כדין לבחינת טענות על ידי ועדה מקצועית-ציבורית.

ג. השימוע מבוסס על שגיאה משפטית יסודית

תפקיד הייעוץ המשפטי הוא לסייע לממשלה להגשים את מדיניותה, תוך הקפדה על החוק. כפי שכבר הובהר, מקום שבו הייעוץ המשפטי מציג בפני הממשלה את גבולות הדין הוא ממלא את תפקידו, ולא ניתן לטעון כי בכך נוצרים חילוקי דעות המהווים עילה לסיום כהונה. חילוקי דעות שכאלה מובנים בתפקיד הייעוץ המשפטי והם חלק ממימוש אחריותו.

התשתית שהציג שר המשפטים, שעליה מבוסס השימוע המתוכנן, רצופה במקרים שבהם הייעוץ המשפטי שיקף לממשלה את גבולות הדין. מקרים אלה מוצגים באופן מופרך כהצדקה לסיום הכהונה. זאת, הגם שברובם המכריע של המקרים בית המשפט אימץ את עמדת הייעוץ המשפטי ומצא כי הממשלה ביקשה לפעול באופן לא חוקי.

למשל, בעניין חובת הגיוס של בני הישיבות, מינויו לשר של חבר כנסת שהורשע בעבירה פלילית, מעורבות פוליטית בחקירות פליליות, כינוס הוועדה לבחירת שופטים, הליך פיטורי ראש שירות הבטחון הכללי, ניסיון לפטר את יו"ר דירקטוריון הדואר, שינוי כללי הבחירות המוניציפליות תוך כדי הבחירות ועוד.

היועצת המשפטית לממשלה

כלומר, גם אם הייתה בפנינו מסגרת שימוע לגיטימית, ההליך הנוכחי מבוסס על תפיסה משפטית שגויה ומנוגדת לדין ביחס למהות תפקידו של הייעוץ המשפטי לממשלה. בדרך זו מבקשת הממשלה להפוך לקובעת החוק ופרשנית הדין עבור עצמה, תוך ריקון תפקידו הבסיסי של היועץ המשפטי לממשלה כשומר סף.

הממשלה מבקשת לקיים שימוע ליועצת המשפטית בלי תשתית עובדתית שיש בה כדי לבסס, ולו לכאורה, עילת סיום כהונה. מלכתחילה לא הייתה הצדקה לניסיון לאייש את הוועדה המקצועית-ציבורית, שאכן לא קמה.

ד. ההתייחסות לטענות הממשלה תימסר בפירוט במסגרת הליך חוקי

מאז הקמת הממשלה, מערך הייעוץ המשפטי לממשלה כולו ואני בראשותו, משתפים פעולה באופן שוטף ויום יומי עם הממשלה למען קידום מדיניותה, בנושאים המצויים בליבת עבודת הממשלה. בכלל זאת, קידמנו מאות הצעות החלטה של הממשלה ומאות דברי חקיקה ממשלתית. ייצגנו את המדינה והממשלה באלפי הליכים משפטיים, כולל בימים אלה. למעט במקרים חריגים בהם ביקשה הממשלה לפעול בניגוד לחוק ולדין, הגנו על מדיניותה והחלטותיה. נמשיך לעשות כן ולמלא את תפקידנו על כל היבטיו כהלכה וללא מורא.

קיום ההליך במתכונתו המתכוננת יש בו כדי לקבע דרך חדשה לסיום כהונת היועץ המשפטי לממשלה המאפשרת שליטה פוליטית מלאה בהליך וניצול לרעה שלו. בכך טמונה פגיעה קשה מעתה ואילך בעצמאותו המקצועית של הייעוץ המשפטי לממשלה, וביכולתו לפעול לאכיפת החוק בישראל, בכלל ובאופן שוויוני בפרט.

ככל שיפתח הליך סיום כהונה חוקי על פי הכללים שנקבעו, או לפי הכרעת בית המשפט בעתירות שמונחות בפניו בעניין זה, תובא התייחסות לגופם של דברים במסגרת זו. בכלל זאת תוצג ביתר הרחבה עמדתנו העקרונית והמקדמית לפיה התשתית המשפטית שהציג שר המשפטים אינה יכולה לבסס, על פניה, עילה לסיום הכהונה ויש לדחותה על הסף. זאת, שכן התפיסה היסודית שעליה היא מבוססת שגויה, מנוגדת לדין ומעוותת את מהות תפקידו של הייעוץ המשפטי לממשלה.

היועצת המשפטית לממשלה

כן תובא התייחסות, ככל הנדרש, לטענות לגופן ולסוגיות נוספות שיש להן השלכה משפטית על הנושא ובהן העיתוי שבו מקודם מהלך סיום הכהונה: בשלביו המכריעים של משפטו הפלילי של ראש הממשלה; במהלך חקירות פליליות נגד שרים אחרים ומקורבים לשלטון; ואגב מחלוקת יסודית בין הייעוץ המשפטי לממשלה לבין הממשלה בעניין התמודדות המדינה עם חובתה לאכוף את הגיוס לצה"ל באופן שוויוני ואחיד.

בכבוד רב,

גלי בהרב - מיארה